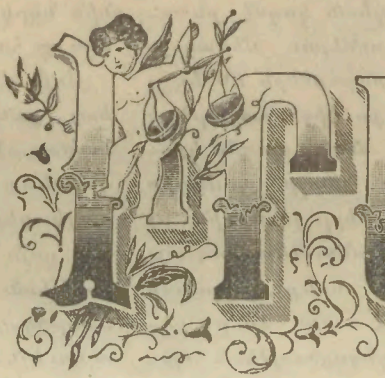

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԱՐԻԱ
Տարեկան . . 12 ձր.
Վեցամսեայ . . 6 "

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ
Կիւ թիւ միկ ծրարով
Տարեկան . . 14 ձր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տօլար
Վեցամսեայ 1.50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Գ Ա Ղ Ա Գ Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒ Ի ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՐԵՐԻ ԵՒ ՇԱՐՔԻ

Հ Ա Ս Ց Զ

Rédaction du journal

„Iravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

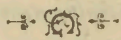
ВАРНА

Գրոթիւնք եւս

չեմ տրուիր

Ծանուցման տար
20 շաբաթ

ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՐՈՊԵՆ

Պատմական րոպեն, որը անցը-
նում է Ազգութիւնը իւր ամբող-
ջութեան մէջ, ներկայանում է
որպէս խիստ ծանր, որպէս խիստ
վրդովեցնող և գրեթէ որպէս
խիստ բացառիկ իւր տեսակի
մէջ:

Գոյութեան կռիւը, լինելը-չը
լինելու հարցը, կեանքի կամ
մահուան անողոք հեռապատկերը,
աւելի քան ուրիշ ո՛ր և է ժա-
մանակ, ամեն տեղ, ամեն կէտի
վերայ, Մայր-Հայրենիքի այս
ու այն կողմը հաւատարմաբան,
ինչպէս նաեւ, և առաւելապէս,
գաղթականութիւնների մէջ, դըր-
ւած է Հայութեան առաջ իւր
բոլոր ոյժով, իւր բոլոր ուստ-
կութեամբ, իւր բոլոր անխնայ-
կան աշխատանքները:

Գոյութիւնը թուում է լինել,
առանց որ և է չափազանցութեան,
աւելի քան անստոյգ, աւելի քան
անորոշ, տարտամ, կնճռոտ և,
նոյն իսկ, կրիտիկական:

Ներկայ րոպեն մին է նրան-
ցից, որոնք, անդիմադրելի ոյ-
ժով և հրապարակով, ընդունակ
են տանելու մարտնչող հոգիներ-
րին դէպի յաւատարմութիւն,
դէպի լքում, դէպի ամեն իդէա-
լի, ամեն բարձր գաղափարների
ու հպատակների բացառում,
մերժում, դէպի դէմօրայիղացիա
դէպի մահ:

Բայց և նա, այդ րոպեն, մին
է նրանցից՝ որոնք ընդունակ են,
որոնք կարող են նաեւ լարել տա-
լու նոյն այդ հոգիներին ար-
տասովոր, գերմարդկային կամ-
քի ոյժ, էներգիա, ներշնչելու
նոյն այդ հոգիներին չափաւած,
չտեսնում հերոսական աշխա-
թիւն, հերոսական անխնայ-
թիւն, հերոսական անընդհատ
յանդգնութիւն, - այն բոլորը՝
ինչ գրաւական է վերջնական
յաղթութեան, - կեանքի:

Այդ ուրիշ բան ասել չէ եթէ
ոչ այն որ ներկայ րոպեն վճա-
կան է, որ նա ճակատագրական
է:

Այդ ուրիշ բան ասել չէ եթէ
ոչ այն որ Հայութիւնը, հայ ժո-
ղովուրդը, հայկական տարրը ին-
քը պէտք է ցոյց տայ, ներկայ
րոպեն, իւր գործով, իւր ըն-
թացքով, իւր շարժումով թէ
այդ երկու ճակատագրական վի-
ճակներից որին է արժանի: Նա
ինքը պէտք է ցոյց տայ թէ
վերջնական վտանգի, վերջնա-
կան տագնապի առաջ գիտէ ոչ-
չանա՞լ թէ կանգնել, գիտէ ան-
հեղ կարգիլ աշխարհի երեսից
թէ, աւելի ամուր քան երբէք,
պահպանել իւր գոյութիւնը ա-
րեւի տակ, գիտէ ջնջուի՞լ ազ-
գերի շարքից թէ նրանց մէջ
գրգռել իւր արժանաւոր տեղը:

Թողնելով որ ապագայի անա-
չառ, անկաշկիւր պատմութիւնը
արձանագրէ իւր տարեգրու-
թեանց մէջ այդ երկու աղէթ-
նագիծներից, այդ երկու կարե-
լիութիւններից մէկը կա՞մ միւսը,
մենք մի րոպէ կասկած չունենք
որ ներկայ Հայութիւնը, գիտա-
կից իւր բաղբիւր, չի ընդգրկի,
չի շարունակի, միևնույն և աւելի
մեծ հաւատքով ու թափով՝ այն
ստակալի կռիւը, որը նա ձեռք է
առել տարիներից իվեր իւր վե-
րայից թօթափելու, իւր վերա-
յից մի կողմ շարժելու համար
այն լուծը, որի տակ ճնշում է
նա դարերից հետէ և որից օր
առաջ աղաւաղիլը գործել է այլ
ևս նրա ամբողջութեան, նրա
բոլոր մասերի համար անխորի,
առաջին անհրաժեշտ պայման,
առանց որի իրականացումն մենք
չենք գտնում ոչ մի կարելիու-
թիւն, ոչ մի հնարաւորութիւն
ընդհանուր ազգային բարոյական
և մտաւորական առողջ մշակու-
թեան, ընդհանուր ազգային
կանոնաւոր, ազատ, խաղաղ յա-
ռաջադիմութեան մարդկային
նորագոյն քաղաքակրթութեան
ճանապարհին մէջ:

Չունենալով ոչ մի պատրանք,
ոչ մի իլլիւզիա այն նշանակու-
թեան վերաբերմամբ, որ ունի
մեզ համար ներկայ հայկական
ճակատագրական րոպեն, աչքի
առաջ ունենալով նրա, այդ րո-
պէի բոլոր ծանրութիւնը, բո-

լոր կարեւորութիւնը բովանդակ
Ազգի ճակատագրի համար, և
պահպանելով, րոպէի ծանրու-
թեան առաջ, մեր հաւատքը ան-
խախտ, անվշտ, գեղեցիկ ի-
գէշալի, երջանիկ ապագայի վե-
րաբերմամբ, իսկ սկսուած կռիւը
աւելի մեծ կարգով ու սաստիկու-
թեամբ առաջ տանելու նկատ-
մամբ մեր անյողոքող կա՛քը,
մենք գտնում ենք, սակայն, մի
քանի հիմնական և կենսական
նշանակութիւն ունեցող պայման-
ների իրականացումը որպէս ա-
ռաջին անհրաժեշտութիւն՝ այդ
ընդհանուր ազգային իդէալների
այդ ընդհանուր ազգային բաղ-
ձանքների լրացման համար:

Թէ որոնք են այդ պայման-
ները՝ այդ մենք կպարզենք հե-
տեւալ անդամ:

Հմայեալ Խոշորաշէն

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ՄԱԿԵՂՈՒՅՑ ԲԱՐԵՆՈՐՈՒՄԸ

Ձարին Աւստրիոյ կայսր տուած
վերջին այցելութեան առթիւ, երկու
պետութեանց արտաքին գործոց նախա-
րարներուն միջեւ եղած կարգադրու-
թեան համաձայն, Պոլոս ուստական
և աւստրիական դեսպանները մօտա-
ւորապէս օր մը պահանջներէ բաղ-
կացեալ յիշատակագիր մը ներկայացու-
ցին Դրան:

Ա. Մակեդոնիոյ ընդհանուր քննիչ
Հիւրի Փաշային օգնականներ տալ Ռու-
սիոյ և Աւստրիոյ բնորոշութեամբ:
Այս օգնականները փաշային հետ պի-
տի պարտին և քրիստոնեայ բնակիչ-
ներու պէտքերը և պաշտօնէից գեղ-
ծունիւնը խմանալով, անոր ուշադրու-
թիւնը պիտի հրաւիրեն: Այդ օգնա-
կանները կուսնան նաեւ իրենց քաղ-
աքականութիւնը, որոնք գեղեցիկ պարտե-
լով քրիստոնեաներուն վիճակը կը
քննեն անոնց զանգաւանները կը լսեն և
տեղական կառավարութեան զործերը
կը քննեն և կը տեղեկագրեն միջին
դեսպաններուն:

Այդ պաշտօնեաներուն պաշտօնա-
վարութիւնը երկու տարի կը տեւէ:
Դուրսը պէտք է հրամայէ որ տեղական
կառավարութիւնները զիւրութիւն ըն-
ծային անոնց պաշտօնին գործադրու-
թեանը:

Բ. Ոստիկանական կազմակերպու-
թիւնը օտար զօրավարի մը յանձնել.
այս զօրավարը իրեն աջակից ունենայ
մեծ պետութեանց հպատակ սպաներ,
իւր քննիչ և կազմակերպիչ:

Գ. Խաղաղութիւնը վերահաստա-
տելուն պէս պահանջել Դրան որ երկ-
րին վարչական օրհանները ճշգրէ իւ-
րաքանչիւր ազգի համախմբման համա-
ձայն:

Դ. Վերակազմել վարչական և դա-
տական զործերը, հոն քրիստոնեանե-
րուն տեղ տալ և տեղական ինքնա-
վարութիւնը ուժովցնել:

Ե. Մակեդոնիոյ նահանգներուն գըլ-
խաւոր կեդրոններուն մէջ անմիջապէս
յանձնախումբեր կազմել, կէսը քրիս-
տոնեայ և կէսը իսլամ անդամներէ
բաղկացեալ, որոնք քննեն խաղաղ-
ութեանց միջոցն գործուած քաղաքա-
կան ոճիքները և ուրիշ յանցանքներ:
Աւստրիոյ և Ռուսիոյ ներկայացու-
ցիչները պիտի մասնակցին այս յանձ-
նախումբներուն:

Ձ. Օսմանեան կառավարութիւնն գու-
մարներ պահանջել յատկացնելու հա-
մար 1) փախստական քրիստոնեայ ժո-
ղովուրդին իրենց տեղերը վերադարձնել
2) վեաստեղ քրիստոնէից օգնութեան,
3) թուրքերուն ալլաք և աւերած ե-
կեղեցիներու, վարժարաններու և
քրիստոնէից տուններու վերադարձու-
թեան:

Քրիստոնեաներէ կազմուած մաս-
նաւոր յանձնախումբեր կործնեն հարկ
եղած գումարները և Աւստրիոյ և
Ռուսիոյ ներկայացուցիչները կը
չեն այդ գումարներու գործածութեան
բայ: Իսլամ զօրքերու և ոչ ուրիշ
գումարներու աւերած ու այրած քրիս-
տոնեայ գեղեցիկ բնակիչները իրենց
տեղերը վերադառնալէ ու հաւատարմե-
լից տարի մը ամեն տուրքէ ազատ
պիտի մնան:

Ը. Օսմ. կառավարութիւնը կրկին կը
պարտաւորուի անյապաղ գործադրել
ներկայ տարւոյ փետրուար ամսոյն
պատրաստուած Մակեդոնիոյ բարենո-
րոգմանց ծրագիրը, նոյնպէս ցոյց
տրուելէք ուրիշ պէտքեր:

Թ. Տեղի ունեցած անկարգութիւն-
ներուն մեծագոյն մասը իւրովէ զօր-
քերու և պաշտօնագնացներու կողմէ
գործուած ըլլալով, սակայնական կեր-
պով ցրուել առաջինները և բացառ-
ձակապէս արգիլել պաշտօնագնաց
բերու կազմութիւնը:

Ինչպէս կիրակայ, վերը նշանակ-
ուած 9 պահանջները հետու են Մակե-
դոնիոյ պուլկար ազգաբնակչութեան
գոհացում տալէ, կիթ ճշգրէ գործադ-
րութիւն իսկ, բայց Դուրսը այդ ալ ըն-
դունելու տրամադիր չե՛լուար:

Երկու պետութեանց այս պահանջ-

ները Դուռը անմիջապէս ելլալով հա-
զարդած ըլլալով, մեծ իրարանցում տե-
ղի ունեցած է հոն ու նոյն օրը (24
հոկտեմբ.) նախարարները ժողովի հրա-
ւերուած են ելլալով Բէօզլի մէջ, նաեւ
Սուլթանը հրամայած է մեծ պետու-
թեանց մօտ գտնուող իր դիտարկնե-
րուն, որպէսզի շուրջակայ գահլիճ-
ներու կարծիքները իմանան (բացի
Բեդրեսպուրիի եւ Վիէննայի գահլիճ-
ներէն) թէ՛ ինչ աչքով կը նային ա-
նոնք առաջարկուած նոր բարենորոգ-
մանց ծրագրին վրայ եւ թէ՛ արդեօք
կը հաւանութիւն անոնց։

Շատ օրոշ կը հասկցուի թէ՛ Սուլ-
թանի այս հորդումներուն ներքին նը-
պատակն է հասկնալ որ մեծ պետու-
թիւններէ մէկ քանին աւստրո-ուս-
առաջարկութեանց կամ հակակշիռին
համաձայն են թէ՛ ոչ. եթէ անհամա-
ձայն են կարելի է անկէ օգուտ քա-
ղիլ, որպէսզի ծրագրին գործադրու-
թիւնը յետաձգուի։

Ուստի երկու պետութեանց պա-
հանջը անյետաձգելի կերեւայ եւ չինք
կարծեր որ այս ըստ ինքեան անբաւա-
կան պահանջները ծանր նկատող պե-
տութիւն մը գտնուի։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀՊԱՏԱԿ ՀԱՅՈՑ ԴԻՍՈՒՍԸ

Կոնցրակի մէջ կը կարգանք հետեւե-
ալ նամակը։

Տէր Խմբագիր,

Թուրքիոյ այժմու վիճակը, եւ
նորա Ամերիկեան կառավարու-
թեան հետ վերջերս ունեցած
բանակցութիւնները ի նկատի
առնելով Ուստի Հայ Ամերիկեան
քաղաքացիները՝ որոշեցին ա-
ղերսագիր մը ներկայացունել
Նախագահ Ռուզուելթի, Մասա-
չուսէթի պատուարժան ծերա-
կուտական Մը. Հօրի միջոցաւ,
հետեւեալ երեք խնդիրներու
նկատմամբ։

Կը խնդրեմ ի դիմաց Ուստի
Հայ Ամերիկեան քաղաքացւոց
խմբակի կամ ակումբի, որ ուրիշ
քաղաքի մէջ գտնուող քաղաքա-
ցիներն եւ այսպիսի դիմում մը
նեն, եթէ ունին կաշմակերպեալ
քաղաքացիներու ակումբ մը։

Առաջին. — Ամերիկեան Հայ
քաղաքացիներն ծանր տուրք կը
վճարեն թուրք կառավարու-
թեան, մինչդեռ կապրին Ամե-
րիկայի մէջ։ Թուրք կառավա-
րութիւնը, այս անհատից տուր-
քերը կը հաւաքէ, երկիրը գո-
նուող ազգական եւ բարեկամնե-
րէն եւ եթէ հարկ է կը բանտար-
կէ եւ զանաւոր, մինչեւ որ վճա-
րեն. ուստի եւ Ամերիկեան Հայ
քաղաքացիներն, իրենց ազգա-
կան եւ բարեկամներն ազատելու
համար, պարտաւորեալ կը շըր-
կեն իրենց առւերքերն, եւ այս
կերպով կ'օգնեն այնպիսի կա-
ռավարութեան մը, առ որ եր-
բէք պարտականութիւն չունին,
եւ այսպիսի միջոց մը, թուրք
կառավարութեան կողմէն յիշուի
ոչ բարեկամական նշան մ'է առ
Միաց, Նահանգս։

Երկրորդ. — Թէ Ամերիկեան
քաղաքացիներն կարող լինեն
բերել տալ առանց դժուարու-
թեան իրենց կին եւ զաւակներն,
Հայր եւ մայրերն եւ նշանուած
օրիորդներն։

Երրորդ. — Թէ Հայ Ամերիկե-
ան քաղաքացիներն պաշտպան-
ուին ի թուրքիա։ Շատեր հմուտ
են իրենց բնիկ երկրի գործե-
րուն եւ վաճառականութեան, եւ
մեծ կարողութեան տէր անհատ-
ներ կուզեն վաճառականութեան
գործ մը հաստատել թուրքիոյ
մէջ, եւ երթեւեկել թուրքիա։
Ուստի եւ կը խնդրեմք, որ Հայ
Ամերիկեան քաղաքացիներն եւս
վայելեն այն առանձնաշնորհումն,
ազատութիւն եւ ապահովութիւն,
որ բնիկ Ամերիկացիին եւ կամ օ-
տար ազգի քաղաքացիներն կը
վայելեն։

Ուստի՝ յարգանք կը ներկա-
յացունեմք այս աղերսագիրը,
որպէսզի հաճիք առնել պետք ե-
ղած քայլերն, զորս դուք կը
գատէք յարմար, ձեռք բերելու
այն գահացումներն, զորս յիշած
եմք. եւ գասել զմեզ հաւատա-
րապէս այն ազգաց քաղաքացի-
ներուն հետ, որոնք կը վայելեն
ապահովութիւն եւ ազատութիւն
թուրքիոյ մէջ։

Ի դիմաց Հայ Ամերիկեան
քաղաքացի ակումբին
ՏՕԲ. Ա. Գ. ԵՌԻՍՈՒՅԻ

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՊՏՏԳԱՄ. ԺՈՂՈՎԸ

Ամերիկայի Հայոց հոգեւոր հովիւ
Սարաճեան կաթողիկոսի հրաւերանք
ամսոյս 3-4-ին գումարուեցաւ Ընդհ.
Պատգամաւորական ժողով մը ի Փրո-
վիտէնս. հաւաքաբար խորհելու եւ
գործելու համար ուս կառավարու-
թեան կողմէ ի գործ դրուած բռնու-
թիւններու հանդէպ։

Ժողովին եկած էին 43 զանազան
քաղաքներէ 80ի չափ պատգամաւոր-
ներ, Ամերիկայի Հայ թեմերու խմբ-
ագիրները, հայ բողոքական եկեղեցւոյ
քարոզիչներ, հոս գտնուող երեք հայ
վարդապետները մէկ քանանայ, եւ ին-
քը առաջնորդ Սըրազանը. Ժողովա-
կաններու թիւը 90էն աւելի էր։ Ա-
մերիկայի մէջ առաջին անգամն էր որ
տարբեր յարանուանութեանց, տարբե-
ր կուսակցութեանց, տարբեր գա-
սակարգներու ներկայացուցիչները ի մի
կը համախմբուէին միասին խորհելու
եւ միասին գործելու ազգային իրա-
ւանց բռնաբարութիւն դէմ։

Ժողովը բացուեցաւ Սարաճեան Սըր-
բազանի նախագահութեամբ, եւ ա-
տենաբանութեամբ Տօքթ. Յ. Սըրա-
կունիի։ Մասնաւոր յանձնարարութիւն
արգէն նախապէս քննած էր պատգա-
մաւորներու պատճառ հաստատող վը-
կայաթուղթերը, կուսակցական փոքր
նկատումներ դեռ ունեցան ժողովոյ
դիւանի ընտրութեանց պահուն որով
այդ երկրորդական խնդիրը ժողովը
զբաղեցուց երկու ժամ։

Դժուարութիւն յարուցանողները Դը-
րօշական պատգամաւորներն էին իրենց
օգնական ունենալով մէկ երկու հատ

Նապարթէկեաններ. որոնք համոզուած
ըլլալով որ ժողովրդեան կողմէ ընտր-
ուած պատգամաւորներու մեծագոյն
մասը Հնչակեան անդամներն են եւ ո-
ւե է խնդրոյ մէջ քուէից բացարձակ
մեծամասնութիւնը անոնց կողմը կըր-
նայ ըլլալ, մինչեւ վերջը պոռացին
կանչեցին որ խնդիրները լուծուին ոչ
թէ քուէից մեծամասնութեամբ այլ
երկու երրորդի կամ երեք չորրորդի
ձայնով միայն. եթէ այս ձեւը ըն-
դունուէր ժողովը անդորոթեան պի-
տի դատապարտուէր. եւ իր նիստերը
ամիս մը տեւած ըլլար ու եւ է գործ
ի գլուխ հանել անկարելի պիտի ըլլար
Հնչակեանները կը յայտարարէին թէ
իրենք համոզուած են որ սոյն ժողո-
վոյ որոշումները ոչ թէ երկու երրորդի
կամ մեծամասնութեան քուէով պիտի
տրուին այլ վստահ են որ բացարձակ
միաձայնութիւն պիտի գոյանայ ամէն
խնդրի չորրորդ (այս այս Հնչակեաննե-
րու լաւատեսութիւնը, վաւասկար ըլ-
լալու չափ լաւատեսութիւն) որ ամեն
մարդ իրենց զգացումներով կը չա-
փեն) քանզի խնդիրը այնքան համազ-
գային եւ ընդհանրական գոյն ունէր որ
ո եւ է կուսակցական կամ յարանուա-
նական նկատում չէ կարող դեր ու-
նենալ եւ սակայն չ'անգամաւորեւելու
համար անհրաժեշտ էր ընդունել սկզբ-
ունքը եւ այդպէս ալ եղաւ։

Ժողովը բացուեցաւ Նախագահ հօր
օրհնութեամբ. եւ օրուան առեւտ-
րակիրը կարգաց վահագաւ կաթողիկո-
սէն հկած կոնգրակը. օրով կը ծանուց-
ուէր կողմասի Հայ եկեղեցական կալ-
ուածոց գրաւման որոշումը ուս կա-
ռավարութեան կողմէ. եւ իր (Հայրե-
կի) որոշումը մինչեւ վերջին չունչ
ընդլիմանալ այդ անիրաւ որոշման դէմ
եւ կամովին յանձնել կալուածները.
Կոնգրակի մէջ ցոյց տրուած քաջ է-
թիւնը եւ կօրովը գնահատուեցաւ բո-
լոր ժողովրդականներու կողմէ, որոնք
բուռն ծափահարութեամբ ահեցցէ Հայ-
րիկը՝ կը գոչէին։ Ապա ժողովական-
ները յոտնկայս իրենց յարգանքը յայտ-
նեցին այն զոհերու յիշատակին որոնք
մեռած են կողմասի զանազան քա-
ղաքներու մէջ կալուածոց գրաւման
դէմ ի գործ դրուած ցոյցներու միջոցին։
Կարգադրուեցաւ նաեւ Պոլսոյ պատ-
րիարքարանէն հասած պաշտօնագիր մը
նոյն խնդրոյ վերաբերեալ։

Ժողովը պաշտօն տուաւ օրուան դի-
ւանին որ նա ժողովականներու մէջէն
ընտրէ իր յարմար դատած կարող եւ
օտար լեզուներու հմուտ քանի մը ան-
ձեր եւ անոնց հետ խմբագրական մար-
մին մը կազմելով նոյն իրիկուան ժո-
ղովին փակուած յետոյ կամ հեռեւե-
ալ առաւօտ կանուխ ի մի գան, եւ
նկատողութեան առնելով զանազան
քաղաքներէ եկած թեմապետութիւնները
Հայրիկի կոնգրակը՝ Պատրիարքարանի
պաշտօնաթուղթը եւ խնդիրն բոլոր
պարագաները պատշաճաբն խնդրագիր
մը Ռուսիոյ Զարին ուղղեալ յանուն
Ամերիկայի հայութեան եւ տեղեկա-
գիր մը Հայրիկին սոյն ժողովոյ եղ-
րակացութեան մասին, եւ յաջորդ
նիստի վաւերացումն ենթարկել։ Սոյն
որոշումէն յետոյ ժողովը փակուեցաւ։

Հետեւեալ առաւօտ ժողովոյ բացու-
մէն վերջը նախորդ ժողովոյ կողմէ
յանձնարարուած խմբագրական մար-
մինը ժողովին ներկայացուց Ռուսիոյ
կայսեր ներկայացուցիչը աղերսագիր
մը. որը վեճաբանութեան ճիշդակ-
ուելով ինչ ինչ բարեփոխումներ առա-
ջարկուեցան եւ յանձնարարուեցաւ նա-
խագահ հօր որ իր հետ ունենալով եր-
կու կամ աւելի կարող եւ յարմար
անձնաւորութիւններ պատգամաւորու-
թիւն մը կազմեն եւ անձամբ սոյն

խնդրագիրը՝ Վաշինկթընի ուս պա-
նին ներկայացնելով Ռուսիոյ կայսեր
ձեռքը հասնելը ապահովին։

Սոյն ժողովոյ կողմէ առժամանակ-
եայ յանձնարարութիւն մը կազմուեցաւ
նախագահութեամբ Սարաճեան Ս. Հօր,
կարծենք մոտաւորապէս 15 անձերէ
բաղկացեալ, որոյ պաշտօնը պիտի ըլ-
լայ սոյն ժողովոյ որոշմանց գործադ-
րութեան հետամարի՝ գործելով յանուն
Ամերիկայի հայութեան եւ ջանալ առ
առաւելին վից ամուսն ունէլ երկրորդ
Պատգամաւորական ժողով մը գումա-
րել, որը զորալի ազգային այլ ընդ-
հանրական գոյն ունեցող կենսական
խնդիրներով։

Ժողովը որոշեց նաեւ հրաւէր կար-
գալ Հայ ամերիկեան քաղաքացիներ-
ուն որ ամէն տեղ կազմակերպուին
եւ տեղեւոր կազմելով հաւաքաբար
յործեն իրենց իրաւունքներու պաշտ-
պանութեան մասին թուրքիոյ մէջ։

Յանձնարարութեամբ առժամանակեայ
յանձնարարութիւն որ օտար մարմն
միջոցաւ ջանայ հանրային կարծիք մը ոտնդ-
ծել յօգուտ Հայ ազգային բռնաբար-
եալ իրաւունքներու։

Ժողովոյ որոշումներուն գործադրու-
թեան ըլլալիք ծախսերուն համար
պատգամաւորներու հետ զրկուած չը-
նոյրապատութեան գումարը 550 տոլարի
կը համեմէր. չատ քաղաքներէ խոս-
տումներ եկած էին թէ իրենք պատ-
րաստ են անմիջապէս իրենց բաժին
ինկած նիւթական պարտականութիւնը
կատարելու։

Պատգամաւորներու մեծագոյն մասը
զիրենք ընտրող ժողովրդեան կողմէ ե-
ղած թեմապետութեանց համաձայն, չատ
արտադրութիւն ունէին կողմասի Հայ
եկեղեցական կալուածոց գրաւման
խնդրէն գատ, ժողովոյ խորհրդածու-
թեան առարկայ ընել նաեւ Տաճկահա-
յաստանի ճգնաժամային վիճակը եւ
ջանալ որ Ամերիկայի ՅՈՒՆԻՔՆ աւելի
հայտնութեան մէջ համապարձակցութիւն
մը ստեղծուի այդ վիճակի բար-
ւոքումը հետապնդողներու մէջ։ Սա-
կայն ժողովականներու մէկ քանին-
րու անտեղի եւ չինք գիտել ինչ նը-
կատումներով յարուցած գումարու-
թեանց չնորհիւ ժողովը իր թանկագին
ժամանակը սպաւեց չնչին ու անտեղի
վեճերով. ու ժամանակ չմնաց ուրիշ
խնդրով զբաղելու։

Փրովիտէնսի ազգային սրահի վար-
չութիւնը օգտուելով պատեհ առիթէն
կիրակի երեկոյ պատրաստած էր մեծ
հրապարակային ժողով մը, վարձելով
քաղաքին էն մեծ ու էն չքեղ սրահ
Ուր խոնուած էին հազարի չափ երկ-
ուս հայտնութիւն, բեմի վրայ կարգաւ
չարուած էին քանի չափ ատենախօս-
ցու հիւրեր, որոնք կը բաղկանային
Հայ Լուսաւորական եւ բողոքական
եկեղեցականներէ, թեմապետութեան
խմբա-
գիրներէ եւ յեղափոխական գործիչնե-
րէ, չի մոռնաւ ըսելու նաեւ հայ բը-
ժիշկներէ, եթէ այդ բոլորը պատեհ-
հոյ թիւին արուէր ատենաբանելու հարկ
պիտի ըլլար չարաք մը չփակել ժո-
ղովը, այդ բանը խնայեց մեղի Ատե-
նապետ Հայր Արաքէն Վահուէն եւ քի-
չ'ըսէր առաւ պատահութիւն խոսելու։
Պատգ. ժողովոյ ատենապետ Տօքթ. Եօր
Արշակունին տեղեկութիւն հաղորդեց
ժողովոյ արարքներու մասին որը գնա-
հատուեցաւ ժողովրդեան կողմէ ծա-
փահարութեամբ։ Չնայելով օրուան ո-
գեւորութեան եւ սրահը խոնուած
բազմութեան օրուան ատենախօսները
(բացի մէկ երկուքէն) չատ անգոհա-
ցուցի խօսեցան՝ կարծես թէ կը խօ-
սէին բան մը խօսած ըլլալու համար

միայն, չնայելով որ բոլորն ալ պատ-
ուելիքներ, բժշկապետներ եւ այլն կա-
րող անձեր էին. մեր կարծիքով ասոր
պատճառը այն է որ այս կարգի ազ-
գային ջոկերու մէջ կը պակսէ հան-
րային օգտին նուիրուելու եւ անձնա-
զոհութեան զգացումը, խօսքը անոնց
համար արհեստ է միայն, մինչդեռ
մինք ահապատճառ եղած ենք շատ հա-
մեստ նոյնիսկ երբեմն զոլորոցի երես
չսեանոյ յեղափոխական երկամասը-
ներու, որոնց բերնէն եւ հոգիէն կրակ
կը ցայտէ կարմեա, քանզի իրենց քա-
րողածներուն կը հաւատան, քանզի
անոր նուիրը ամ են իրենք. այդ քա-
րողածներուն կը զոհեն իրենց դրամը
հանգիստը եւ կեանքը. ահա ասոր
բերութիւնը:

Ժողովականներու մեծագոյն մասի
սրտէն ալ հաւաքանքը կը ժայթքէր,
Ալ Եւր եւ Գարեգին ուր եւ ամբո-
խի հոգին փոթորկող Չիթեան, ուր
եւ զոհն որ հոգիւր ու արտիկ խորքէն
կը խօսէր. Ուր եւ զոհն քայլող-
ներու շուրջն ալ պաշտելի. ուր եւ
ուր, քու զանուած բնէդ հակառա-
կորդներդ իսկ չէին կրնար բաժնուիլ,
ուր եւ որ ատենախօսութեանը միջո-
ցին ժամկէտը վաղկեանի պէս կը սա-
հէին: Ալ Եւր, քու արիւնը մանող ձի-
ւորները, եթէ իրենց ամբողջ հետե-
ւորդներով ի մի չաղուած Գարեգին մը
արտադրէին, զուգէ միմիջարկէինք:

ԱՐՄԷՆ

1903 հոկտ. 7

ՆՁՈՎԻ ԶԱՐԻՆ ԴԷՄ

Տնկնիկ Վիեննական թերթի
մը կողմէս գրուած նամակէ մը
առնելով կը գրէ թէ հայ ար-
քայիկներու Միգրիչը, որ Արե-
նայն Հայոց Մայրոգոյն Պատ-
րիարքն է, Տիգրիսի մէջ պատա-
րագի ժամանակ եկեղեցական
նշանք արձակած է Ռուսիոյ Զա-
րին եւ կառավարութեան գէտ,
եկեղեցական կալուածոց գրաւ-
ման պատճառաւ:

Մենք այս լուրը վերապահու-
թեալ կը հրատարակենք. որով-
հետեւ Վեհ. Կաթողիկոսին Տիգրիս
երթարաւ մասին ու եւ լուր չկայ
ցարդ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վիեննայի Զայր լրագրին հետեւեալը
կը հաղորդեն.

«Մոսկուայի եղեռնաբաւ ատենը
10 տարուան տաժանակէ՛ր աշխատու-
թեան դատապարտեց տաճկահայ ի-
նասուղեալը (?), որ անցեալ աշնան
Մոսկուայի Հայոց եկեղեցւոյն մէջ ըս-
պանած էր սեղանաւոր ժամհարովը:
Մարգարայնը իբր շարժումով այս ոճ-
րին յայտնեց, որ ժամհարով խոստա-
ցած էր անոր 30,000 լուսիկ սառ: Կա-
րօս Հայոց համար, բայց իր խոստումը
չէր պահած. ինք ալ իր ազգակցոց
վրէժը լուծելու համար այս սպանու-
թեան գիւղած էր»:

Կի ՐՈՍԻ Ազգային Որբանոցը, ըստ
յանձնարարութեան Վեհափառ Հայրիկի,
երթարաւ Երազմարտին հաստատութեան
մը վերածելու ծրագրին նպատակով
համար՝ Ամերիկայի մէջ կազմուելու
է նոր օժանդակ յանձնախումբ մը: Այս
յանձնախումբին գանձապետն է Օր. Ա-
րիս Սթոն Պրոքթընը:

Կի լիկի Ս. Սահակ Ս. Կաթողի-
կոսը որ Տարսնի գացած էր, անկէ ալ
Մերոյն ուղևորներ է, ուր փառաւոր
ընդունելութիւն մը տեղի ունեցել է:
Բայց Ն. Ամենապատուութեան Պոլիս
գալու դիտարկութիւնը կատարուի:
Թեան հաւանութեան չէ արժանացեալ
ցարդ:

ՄԱՐԶՈՒՆԻ Ազգ. վարժարանի ու-
սուցչուհիներէն Օր. Աղաւեի Դերձակ-
եան՝ որ բանասիրական էր, ազնու
արձա՛ռու է:

ՄԱՐԴԻ Գաղ. Ժողովոյ ատենապետ
Ս. Յակոբ Փանոսեան նոյնպէս բան-
ասիրական ըլլալով, ազատ արձակ-
ուած է:

ՌՈՒՍԻՆ Երեւնի գործոց նախա-
րարին հրաւերին վրայ քանի մը շա-
բաթ

բոթ առաջ Սամարա գացող Ս. Արիս-
տակէս կարիկ. Սեդրակեան այս ան-
գամ Տիգրիսի ճամբով ուղևորի էլ միա-
ծին գարձեր է հաղորդելու իր տեսակ-
ցութեան ա զինքը Վեհափառ Կաթո-
ղիկոսին: Իսկ Սոս. քիսա արքեպ. Պարզ-
եանց որ Սամարա մեկնած էր, ժամա-
նակ մը Օրէնպուրկ մնալու (Իբր աք-
սոր) հրաւան ընդունելով, հոն գացա՛ծ
է:

ԻՐ ԱՐԹՆՈՒԹԵԱՄԲԸ ու ժրջա-
նութեամբը ծանօթ Բենիկ վարդապետ
Գանձակի ազգ. կալուածներու գրաւ-
ման գէտ կազմակերպուած ցոյցին պա-
րագլուխը նկատուելով դուրս եկողով-
ուած եւ Տիգրիս փոխադրուած էր.
այժմ կը տեղականանք թէ Տիգրիսի
դատարանը զանի անպարտ արձակելու
է օրէնքի հակառակ ընթացքի մէջ զըռ-
նուած չըլլալուն համար:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ Հայ եկեղեցի մը եւ
գալոց մը շինելու համար կառավա-
րութիւնէն արտօնութիւն առնուած ըլ-
լալով, տեղւոյն հայերը յաղորդած են
գետին մը ստանալ եւ շինութեան հա-
մար հարկ եղած գումարին մէկ կա-
րուոր մասը ձեռք բերել: Մանթաշ-
եան տան Սէլանիկի ներկայացուցիչը
100 ոսկի նուիրած է եւ խոստացած է
աւելի ալ տալ:

ՍԻՆՁՆՈՐՈՒՄԻՆ Վիեննական փո-
փոխութեան մասին մեր նախորդ թիւով
առած տեղեկութիւնները կամրոջաց-
նենք. — Կեսարիոյ սանձաղը նոյն վի-
ճակին մէջ կը մնայ, զայն մէկ քանի
քաղաքներէ որոնք ուրիշ առաջնոր-
դութեան կը կցուին. իսկ Պէլէկէսի
վանքը կը կցուի Կեսարիոյ: Սեբաս-
տիոյ վիճակը նոյնը կը մնայ. բացի
չորս գաւառներէ (Տիգրիսի, Տարսնի,
Կիւրին եւ Մանճրլըգ) որոնք Կիւրիոյ
թիւին են, Եւքրոնիոյ, Ամասիոյ, Մար-
զուանի եւ Շապին Գարահիսարի վի-
ճակները իրենց այժմէ առանձնորով
կը մնան: Անգղիոյ հին առաջնորդու-
թիւնը ջնջուած է: Զանիկի վիճակին
կը կցուին Սամսոնն ու Պարֆան, ո-
րոնք աւելի առաջ Ամասիոյ կը պատ-
կանէին: Տրապիզոնի վիճակը Կիւրի-
սանէ եւ Լազիստան սանձաքնուելու
սահմաններով կը մնայ: Կարնոյ վի-
ճակին կը միացուին Բաքէն եւ Ռոնուսի

գաւառը, Բարեդ գաւառներն վիճակ
կը մնայ: Բիւր առանձին վիճակ պահել
կուզուի, ինքէ ծախքերուն սուկան:
Ներքինայի վիճակը կը մնայ ըստ ա-
ռաջնոյն, եւ Կամիս ու Կորսոյայ
գաւառները անոր յարակից կը լլան:
Պայաղիս առանձինն վիճակ կը մնայ
իր սանձագրին սահմաններով, Վանայ
նահանգը՝ Բայրի Աղթամարայ Կաթողի-
կոսութեան մասերէն, մէկ վիճակ կը
կազմէ: Բայց Լիւմ եւ Կառուց անա-
պատները առանձին վիճակ նկատուած
են, եւ իրենց թեմերով մէկ վանահօր
կը յանձնուին իբր յարակից վիճակ,
նոյնպէս եւ Սիւրաբի՝ Զեքիարի սանձագրի
սահմաններով: Բաղէշ, Բացի Երզն
գաւառակէն որ Աղթամարայ թիւն է,
ամբողջ Պիթիւսի սանձագրով մէկ վի-
ճակ կը մնայ: Մատիան գաւառակը
Մուշէն առնելով Բաղէշի կը կցուի:
Սեդրի վիճակը իբր յարակից վիճակ
Բաղէշի կը յանձնուի: Մուշի վիճակը
այդ սանձագրի սահմաններով կը մնայ,
առաջնորդը վանքերուն վանահայրն ալ
է: Կիւրիս սանձագրը յատուկ վիճակ
ըլլալէ կը գաղթի եւ Մուշի առաջնոր-
դութեան կը կցուի իբր յարակից վի-
ճակ: Տիգրիսակերտի առաջնորդու-
թեան կը կցուի Սեւերեկի գաւառակն
եւ Մարտին սանձագրն: Նոյնպէս Արդ-
նի սանձագրին երբեմնի երեք առաջ-
նորդութիւնները, Արդնի, Բայրու եւ
Զնքուշ, իբր երկու յարակից վի-
ճակներ Տիգրիսակերտի կը յանձնուին:
Պարսկի առաջնորդութիւնը իր սան-
ձագրով կը պահուի, աւելցնելով Կա-
պան Մասին ալ: Արաբկիրի եւ Ալեյայ
առաջնորդութիւնները միացեալ վի-
ճակներու կը վերածուին: Նոյնպէս
կը միանան Զարանձազ եւ Զաքիաճազ,
այսինքն ամբողջ Տէրսիմ սանձագրը:
Երզնի վիճակը Սեւերեկէն գաւառ ամ-
բողջ Ուրֆա սանձագրը կը պարունակէ:
Պաղտատի վիճակը կը պարունակէ
Պաղտատ, Պասրա եւ Մուսուլ կուսա-
կալութիւնները: Ալեյայի կը Կիւրիսի հո-
գեւոր հակողութիւնը Պատրիարքարանի
կապուած է մէկմէկ քահանայի պաշ-
տօնավարութեամբ, Պոլիկարիան եւ
Եփրատի գաւառ առաջնորդութիւններ:
Ռուսիան ալ Պատրիարքարանի են-

ԱՆԳՈՒՆԳԸ...

(ԻՐԱՆԱՆ ԿԵԱՆԻ ՄԱՍԿԵՐ ՄԸ)

Պատանին՝ շարունակ աչքը դուռը յառած, վայրկե-
անէ վայրկեան մարդու մը կը սպասէր. որ իրեն
կեանք տուած էր եւ որուն կարօտն իր հոգին կը
յուզէր, կը խռովէր...

Խնձ միամիտ պատանի... ալի, եթէ գիտ-
նար որ իր գէտը գոնուող մարդը հայրն էր, եթէ
գիտնար որ այդ կինը բոլոր ընտանիքի մը ապա-
պան կործանող արարած մըն էր, վայրկեան մը չէր
սպասեր... դո՛ւրս, դո՛ւրս կը նետուէր այդ ոճիւր-
ներով լի յարկին տակէն:

Բայց ո՛չ, բան մը չէր հասկնար:
Գրեթէ ութը տարու եղած էր, երբ հայրը բաժ-
նուած էր իրմէն:

Վերջապէս, գիշերը մօտեցած էր.
Սթեֆան Զաչի սեղանը պատրաստեց ու նստե-
ցան ճաշելու:

— Ա՛, նկատու տուաւ Սթեֆան Զաչի կե-
րեւի որ վաղը պիտի գայ:

Պատանին վրդե ծռեց ու չը պատասխանեց:
Գիշերուան ժամը տանին մօտ, պատանին քնա-
ցած էր:

Սթեֆան Զաչի տուաւ Մաթոս Սիւպարին ու ը-
սաւ:

— Հայտնէ՛, ժամանակն է... ելի՛ր:
Թշուառականը համակերպուած վիճակով մը ոտքի
ելաւ ու հետեւեցաւ կնոջը:

Կիսմայրուկ մը պատանին քնացած սենեակը մտան
ու մօտեցան անոր անկողնին:

Սթեֆան Զաչ, առանց սպասելու ձեռքին բարակ
չուանն անցուց պատանին վրէժն ու՛ կէս մը հան-
գոյց ետեւէ կտրը, Մաթոսին տուաւ եւ հրամայեց.
— Ուժգին, ուժգին քաշէ:

Որբագրան հայրը հրէշի մը պէս չուանը ձեռքն ա-
ռաւ ու սկսաւ քաշել:

Զոհը շատ չը տառապեցաւ... գրեթէ երկու ան-
գամ գերադրին ձիգ մը ըրաւ ու աչքերը բացաւ. յե-
տոյ անշարժ մնաց...

Ահա՛ ըմբռն... մրմնաց Սթեֆան Զաչ, Հիւնակ
բռնէ՛ ոտքերէն, եւ ալ գլուխը կը բռնեմ, տա-
նինք պարտէ՛ղ: Տեսա՛ր, միութիւնն ինչե՛ր չընէր:
Արդարեւ, երկու ոճրագործները ձեռք ձեռքի
տուած քիչ ատենուան մէջ փոս մը բացին ու ամեն
բան ծածկելու քաջութիւնն ունեցան:

Այդ զարհուրելի ոճրին վրայ վրէժնորդական աչք
մը կար... միայն Ան տեսաւ:

Գ.

Հազիւ թէ ամիս մը անցած էր, ահա՛ հայրենա-
կիցներէն մըն Մաթոս Ախպարին ներկայացաւ ու
նստակ մը յանձնեց:

— Իմ նամակին մէջ գրուած էր, ըստ թղթա-
բերը:

Մաթոս Ախպար զոգողալով բացաւ նամակը ու
ահա՛ ինչ որ կարդաց:

Օտէս, 14 Յուլիս 19.

«... Մէկէլ Պաղտատի աղջկից շատ բարի իմ
գլխաւորին. իմաց էինք որ քու լաճը Պուլի. րիա
եկած է քեզի գտնելու: Մէկ ամիս եղաւ որ ան-
կից լուր մը չըկայ: Ինձի հարցունելու ըլլաւ, որ
մը անօթի, օր մը կուշտ կը սպասեմ»:

«... Ա՛, ի՛նչ սեւաւորի աղջիկ եմ եղեր որ
ասանկ երկրէ երկիր ինկած կը թափառիմ: Ըսէ՛,
Շարոյի տղա՛յ, ի՛նչ բրած է ի քեզի որ մոռցար
գիւ... չէ՞ որ Աստուծոյ ու մարդերու առջին ուխ-
տեցինք հաւատարմի միայ իրարու»:

«... Վա՛խ, ի՛նչ վա՛խ ինձի, լալով աչքերուս
լոյսը ցամքած է, սուկա գիտցած էինք»:

«Շարոյի տղա՛յ, յիշէ՛ որ Աստուած կայ երկինքը,
յիշէ՛ որ իմ արցունքներս օտար երկրի փառսերը լա-
ցուցին»...

«Ա՛, ա՛խ, ինչպէ՛ս պատմեմ... ի՛նչ ըսեմ
քեզի որ օտար կնոջ մը համար հօղ տան ճարգը մա-
րեցի»:

«Աստուծոյ ուրիշ բան չեմ խնդրեր, Շարոյի տը-
ղա՛յ, միայն թէ հոգիս ողջ մնար քու երեսդ տես-
նելու... ան ատեն գիտէի քեզի ըսելիքներս»:

«Ինչ որ է, ան նամակս իրեկուն կը հասնի,
աստուծո պատասխանեմ. աստուծո կը հասնի, իրե-
կուն պատասխանեմ: Ինչ կընես քեզ, փառսեր ինչ
կապէ, ինձի հա՛ց ուր»:

«Լաճէդ լուր մը տուր»:

Գու թշուառ կինը

Պաղտատի աղջիկ՝ ՆԱՐԻՉԶ

Թ. Գ. Հասցէս նշանակուած է Միթթարի լաճ
Ակոյի Գիլին մէջ:

(Շարունակելի)

Թաղայ կազմակերպելի վիճակ մը կը մնայ :

Որի—Ինչ տարեկան աղջկան մը հետ 16 տարի առաջ տարիքոտ մարդ մը ամուսնացած ու վեց ամիս միայն կենակցելէ յետոյ իր կինը լքելով օտարութեան գլխած ըլլալով, այժմ Բաղէշի Առաջնորդարանը այդպէս կ'ընդունի մը հետ ամուսնանալու արտօնութիւն ինդըստէ Պատրիարքարանէ : Կրօն. Ժողովը նկատելով որ աղջիկը անհափաճա տարիքի մէջ եւ անգիտացութեամբ պսակած են, անվաւեր կը համարէ այդ պսակը եւ կարծես ամուսնանալ :

— Ամուսնութենէ առաջ մտային խանգարման նշանակուած Պոլսական կնոջ մը պատկը չեղեալ համարեց Կրօն. Ժողովը :

ԲԵՆԵՐՍՊՈՒՐԿԻ Հայոց եկեղեցական գոյքերու վարչութեան 1932 տարւոյ ցուցակէն կը տեսնուի թէ տարւոյն ընթացքին մէջ 12,327 թուովը նպաստ տրուած է աղքատ հայ ուսանողներու : ԵՒՐՈՊԱՅԻ Առաջնորդ Տ. Գեորգեայի, Իւթիւնեան Էջմիածնէ, ստացած հրահանգին համաձայն, Մարտի-լիայէ ճամբայ կ'ընէ Բարիդի, Պրիւք-սէլի, Վիլնիւսի եւ Լոնտոնի Հայ համայնքները այցելելու եւ Ռուսահայոց եկեղեցական կառուածներու գրաստանի գէմ այդ տեղերու ազգայնոց բողոքելու տրամադրութիւնը օգտակար պէս գործածելու նպատակաւ :

ՆՈՒՐԱՍՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Երկսն Որքախմաւ Ընկերութեան Հայոց Վարձայնի

— 3 —

Գործ. Ժողովս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնը եւ կողայ հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնելու : Տ. Տ. Գեորգեայ Տէր Յարութիւնեանի սրճարանի գանձանակէն 10,46 սանդղ. Զարգանէլեան եւ ընկ. սրճարանի գանձանակէն 96 սանդղ. Սիմօն Սարգիսեանի սրճարանի գանձանակէն 3,10 Օր. Մանիկ Ոսկերիչեանէն 4 ֆրանք. Տ. Տ. Արտաշէս Յովհաննէսեանէն 40 սանդղ. Ստեփան Տէմիրճեանէն հարսանիքի առթիւ 10 ֆրանք. Մարտի Վասիլ Հալֆայ, Գեորգ Հոկայեանէն 30 ֆր. ընդհանուր գումար 58,92 ֆր. Մնացած յարգանքը ի զիմաց Գործ. Ժողովոյ

«ԻՐԱՆԻՆԻ»-Ի ՊՍԱՍԱՅԻՆՆԵՐԸ

Տ. Մ. Բրոյսընանեան Նիճ. — Թիւ ԱՊԱՐՏԻ Բ. հատորն ալ ստանալու համար 2 եր վճարած 2 ֆր. էն զատ 1 ֆր եւ զրկելու էք : Որովհետեւ Բ. հատորին գինը միայն 2 ֆր. է, բայց ծախքը մեր վրայ, որ երկու հատորին համար 50 սանդղ. կ'ընէ :

ՊՈՒՐԿԱՅ Ա Մ. — Մարդ քար-կոծելու պայմանաւ բաժանորդ չընդունելին աւելի առաջ ձեռք ծանօթ էք :

Ի Խ Թ Ա Ր

Իլան կազմեալ պետէլինի Էտեմէմիչ օլան ապօնէլէ-րիմիչ սէնէնին օնընճը այլընտո պուլընդըմըլը բիշի նազարա

ալարագ իշփաի տէյն իթմէլէրի բէճա օլընտըր :

Քէօյլէրտէ պուլընտնլար վէ կազմեալ պետէլինի բօսթայա թէսլիմ իթմէլի զահմէթ առտ իտէնլէր սուհուլէթ իշիւն՝ Սիլիսարէտէ Մ. Արթաքի Սարգիսեանա վէ Տօպրիչտէ Մ. Ն. Սիլիսարէտա վէ բէպիլիլէր :

ՀԱՎԱՏԻՍՈՒԹ

Էրմէնիսրան վէ Մարքեթիս

Պուստան Էվլէլէրի նիւսիւմիզ-տէ իւր սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ օլտըլը իւզը, Ֆրանսա Էրմէնի-բէրվէրան Գօմիթէսի թարաֆըն-տան վագը օլան տալէթ մուճի-պինճէ՝ պիւր չօգ Էվրօբալը տիւր-լօմաթլար, ալիւլէր վէ մուէլիթ-լէր պու բազար կիւնիւ Բարիդէ թէճէմիւ օլընտըրագ, Էրմէնիս-տան վէ Մարքեթիսի խալիթի-անլարըն թիւրք մէզալիւրնտէն իսթիլլաւը մագսէտի իլէ Էվրօբա տէվլէթլէրինին պիւր թէճէլիլ միւտալէլէյէ շիթապան օլմա-լարընը թալէպ իթմիչլէր տիւր : Պու խուսուստա Ամուս Պիւլկար աթիտէք թէլէկրաֆլարը նէշը իթմիչ տիւր :

ԱՄԻՉ, 12 հոկտ.

Պու սապահ Բարիդին Էրմէնի-բէրվէրան Գօմիթէսի՝ Էճնէպի մուրախալարըն իշթիլլաքը վէ Ֆրէմէրէք Բասինին բէյաթէթի իլէ պիւր մէճլիսի ումուսի (Սօպ-րանիէ) թէճէմիւ իթմի : Պալ-գան նիւմ ճէզիլէսինտէ սուհը իպգա իթմէր իշիւն թէտպիլլէր արամագ մէճլիսին մագսէտի խիւ-իթալիս, Ինիլիլթէրա, Պէլիգա, վէ Մ. Ամէրիկատան մուրախա-լար մէվճուտ ըտըլար :

Տօք. Միլիթիչ տալիս մուրա-խալարըն մէվճուտ ըտը :

ԱՄԻՉ, 12 հոկտ.

Պու կիւն Էօյլէնտէն սօնրա, Էրմէնիլէրվէրան Գօմիթէսի թա-րաֆընտան մէճլիսի ումուսի «Սա-րա-Պէյնար» թէաթրօնընտա թէ-ճէմիւ իթմի : Բէք չօգ սա Բիւն հուլտընտա Մ. Մ. Բրէսանէ, Ժօրէս, Բիէր Գիլար վէ Մացինի նութգլար իրաւ իտուպ, թիւր-քիտա մուլտարըպ օլան միլ-լէթլէրին լէհինէ՝ Ֆրանսանըն վէ Էվրօբանըն միւտալէլէսինի տալէթ Էյլէտիլէր :

ԱՄԻՉ, 12 հոկտ.

Մարքեթիսի մուրախալարը Տօք. Միլիթիչ վէ Տօք. Կիւրկալ, իրաւը նութգ իտէրէք, տէվ-լէթլէրի պիւր թէճէլիլ միւտա-լէլէյէ իճպար իթմէք իշիւն Էվրօբա Էհալիսինին հարէքթի վէ Բարլըմանլարտա մէպուլա-րըն իսթիլլալարը բէք իպթի-զալը օլտըլըն իշիւն իթմիլէր :

ՄԱԲԵԹՈՒՆԱ ԻՍԼԱՀԱԹԸ

Աւստրիա վէ Բուսիա Էլիլէրի-նին քէնտի տէվլէթլէրինտէն ալմըշ օլտըլարը թալիմաթ իւզըն գարարաշարտըլարը իսլահաթ ճէտլէլի Պապը Ալիյէ վէրմիչ տիւրլէր : Իշիւն Էհնի ճէտլէլին պաշընա պէնտլէրի պու նուսիւմիլին իւր սահիֆէ-սինտէ տէրճ օլընտըլ վէ պուլ-կարարըն արգուլարըն միւթա-պըզ օլմաթըլը կէօթէրիլիշ տիւր : Փագաթ Պապը Ալի մէզ-քիւր թալէպլէրի աղըր կէօր-մէքլէ բէք ալիլիսթ օլմուշ, վէ անը Երտըզա թագաթի իթմէ-սինտէ Սուլթան տալիս միւթէ-սիւր օլարագ, տէրհալ վիւքէլայը սէրայա տալէթլէ մէսլէլի թահ-թը թէզլէքիւրէ ալարմըշ : Պու միւզէքէրէնին նէթիճէսի օլա-րագ, Սուլթան Էվրօբաթաթի օսմանը Էլիլէրինն Էրիլէր վէ-րուպ, տիլէր պէօյլէք տէվլէթ-լէրին Էքքեալարընը անլամագ իսթէմիշ տիւր :

ՏՈՒՆԻՆԻ

Պու բազար կիւնիւ Սօպրանիէ աղալարընըն ինթիլապաթը իճ-րա օլընտագ աղըր :

— Լօթնա Էհալիսի պու ալըն պէյնտէ պիւր միթիլի թէճէմ-միւ իտուպ, Մ. Ճէյմ Պրայսա պիւր թէզլէքիւր թէլէկրաֆը քէ-չիտէ իթմիշ տիւր : Մալիւմ օլ-տըլը իւզըն Մ. Ճէյմ Պրայսա կէչէն կիւն Լօնտարտա թէշթիլ օլընտան միթիլիստէ Մարքեթիսիա իշիւն ինտանթիլլէրանէ գարար-լար գապուլ իթմիլիլի իտի :

— Սօն լուս-թիւրք մուհարէ-պէսինտէ իմէրաթ օր Ալէքսանտ-րըն Բլէվիտտա սաքին օլտըլը խանէ հարգիլէ անթիգախանէ-սինն թահվիլ օլընտը :

— Սօֆիատաթի բրօթէստան վալիլի Մ. Ն. Բօրօլ պիւր գաչ կիւն մուգատտէմ սինօր պօյընտա պուլընտ գասապալարը կէզէ-րէք, Մարքեթիսիտան գաչմըշ օլան պէտալալարը թէաղըքը նաղարտան կէչիլուպ, անլէրին սէֆալէթիլի կէօլիլ իլէ կէօր-միւշ օլտըլընտան, քէնտի մէզ-հէպտաշարընը Սօֆիատա խանէ թէճէմիւսիւնն տալէթ իթմիք-տէն սօնրա՝ պիւր գաչ կիւն մու-գատտէմ Ինիլիլթէրայա վէ օր-տան Ամէրիկայա միւթէվէտիհէն հարէքթի իթմի : Վալիլ Մ. Բօ-րով օրալարտա նութգլար իրաւ իտէրէք, պուլլար նուհաճիլլէր իշիւն խանէ թօրլայաճագ ըմըշ :

— Պօրիս Սարաթովըն գաթլ օլընտըլընտա տայիլ Սթանպուլ-տան վէրիլիշ օլան հալաթիլին ալ ու հասար օլմաթըլը թէպէ-յիւն իթմիշ տիւր : Անըն սաղ վէ սէլիւ պուլընտըլը ճիտտի տէ-լիլլէրլէ ըսպաթ ճըլընթըլ :

— Թալիւմ իշիւն սիլլի առքէ-

րիէ ախիլէն ալընմըշ օլան բէ-տիք չալուշարըն՝ թալիւմ միւտ-տէթլէրի իքմալ օլտըլընտան հիւքիւմէթին գարարը իւզըն պու կիւն սալը վէրիլէճէ բլէր :

ԻՆԿԻԼԹՐԻԱ

Տըշարտան կիւնն մալլէրէ կէօմիւք թալիսի իթմէք իշիւն Մ. Չէնպրլէնին Էքքեալարընա գար-չը հէր կիւն նութգլար իրաւ օլընտագ տալէ պալաուսու մէշ-քիւլաթա (ուսուստ) թալիսի օլընտագ կէօմիւք իշիլ թագը-մընա բէք աղըր կէօրիւմէքտէ օլտըլընտան, Չէմպրլէնն մու-խալիք օլան լիպէրալլար Էհա-լիլին ֆագիլ օլան Էքքեթիլլէթի էլտէ իթմէլէ չալընթըլար :

ԲՈՒՍԻԱ ՎԷ ՃԱԲՈՆ

Ճաբօն տէվլէթի քէնտի էսկի պէօյլէք մէմուլարընը, սապըգ նաղըրլարը, բէյիլլէրի վէ սաի-րէի ումուս պիւր մէճլիստէ տա-վէթ իթմէքլէ, տէվլէթին էն մուհիւմ մէսլէլէրի վէ պալաու-սու Բուսիա իլէ օլան իշիլի հագընտա անլէրին Էքքեալ ու գարարլարընը նաղարա ալարագ, օնա կէօլէ հարէքթի իտէճէք օլտըլը թալիս Էհալլար :

— Բուս վէ Ճաբօն տէվլէթլէրի պէյնիտէ մուհարէպէ պաշա-մաթընտա՝ Ճաբօն սուլարընա կէօնտէրլէք իշիւն Մ. Ամէրիկա տէվլէթի 49 առէտ հարպ սէֆի-նէլէրի հաղըրլարը : Պու թա-րիլլէ Ամէրիկա տէվլէթի Ման-չալիտտան իլիլ լիման քէնտի-սինն ալըգ պըրազըլմագ իշիւն Չին իլէ օլան ահտանտէսինի մու-հաֆալա իթմէք իսթէյօր :

ՆՈՒԱԳԻ ԴԱՅ

Նուագի, (մանուշիկ, բիթաշա ալիօնիք, շուլթալ) գառ առնել եւ նօթայի վրայ քիօրիով նուագ ածել ստըլիլ փաթարըլլէր թող գիւնն իմ ընակարանա, Շիբէնա-րա (Սարալլը չէչիլ փողոյ թիւ 56 Պայմանեք զիւրա հաղիլի եւն 4 3 Միւսթ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ՏՕՔԻ Ն. ՍՕԹԻՐՕՅ

Մանագէտ մանկաբարձ-վերաբուժ Հիւանդ կընդունի սովն օր առա-ւօտան 8—10 եւ կէօլլէն յետոյ 2—4 Բնակարանն է Զար-Պօրիս փողոց թիւ 4 Մուսալլայի մօտ : 6—2

ԹԱՏՐՈՆ ՈՍԼՏԻՆԻՆԻԼ

Նաալմտա Հա. Գեր. խորին կողմ այս գիշեր պիտի ներկայացուի ԲՕՊԵՐՐՕ ՏԵԱՎՈԼՕ Միջախ-դ 5 արար

Վաղը հինգ. գիշեր պիտի ներկա-յացուի ԲԵՐԱՅԻ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ

անուն թատերախաղը 5 արար

Одъговорникъ Н. Драгулевъ

Печатница Взаимность Варна.